Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas pt versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

portugāļu

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: en.

Swipe to change

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs

Portugāle

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Pagaidu un izpildes nodrošināšanas pasākumi ir paredzēti aizsardzībai noteiktās juridiskās situācijās, un tie var ietvert: a) pagaidu pasākumus, kas attiecas uz pieaugušu personu, kurām nepieciešams pavadonis, tiesisko regulējumu, kas noteikts 2018. gada 14. augusta Likumā Nr. 49/2018; b) pagaidu aizgādnību pār prombūtnē esošas personas īpašumu (Civilprocesa kodeksa 1021. pants); c) *ad litem* aizgādņa iecelšanu (Civilprocesa kodeksa 17. pants); vai d) nepieciešamos pasākumus, lai aizsargātu īpašumu, kas ietver bezsaimnieka mantu (Civilprocesa kodeksa 938. pants).

Izpildes nodrošināšanas pasākumu (piemēram, to, kas noteikti atbilstīgi Civilprocesa kodeksa 362. un nākamajiem pantiem) mērķis ir novērst nopietna vai nelabojama kaitējuma risku attiecībā uz prasību tiesvedības norises gaitā (*periculum in mora*) un nodrošināt, ka var tikt panākta galīgā sprieduma izpilde (Civilprocesa kodeksa 2. pants).

Izņemot gadījumus, kad tiesa nosaka, ka pienākums celt pamatprasību ir otrai pusei (*inversão do contencioso*), izpildes nodrošināšanas procedūra ir atkarīga no prasības, kas ierosināta, lai noteiktu ar izpildes nodrošināšanas pasākumu aizsargāto prasījumu (Civilprocesa kodeksa 364. pants); tie aizsargā vai provizoriski paredz galīgā pasākuma ietekmi, ja pieņem, ka pamattiesvedībā pieņemtais lēmums būs labvēlīgs prasītājam.

Kaitējuma risks (*Periculum in mora*) ļauj tiesai provizoriski un saīsinātā veidā izvērtēt būtiskas tiesiskās attiecības, kas pēc tam būs jāpārbauda ilgāk. Ja šāds iepriekšējs izvērtējums ir labvēlīgs prasītājam, tiek noteikti pasākumi, lai aizsargātos pret minēto risku.

Izpildes nodrošināšanas pasākumi ir paredzēti, lai nodrošinātu prasības praktiskos rezultātus, novērstu nopietnu kaitējumu vai sagaidītu tiesību piemērošanu, cik vien iespējams panākot līdzsvaru starp vēlmi ātri panākt rezultātu un juridiskās noteiktības interesēm.

Portugāles civilprocesuālo tiesību aktos ir paredzēti divu veidu izpildes nodrošināšanas pasākumi:

a) vispārējie izpildes nodrošināšanas pasākumi (Civilprocesa kodeksa 362.–376. pants);

b) specifiskie izpildes nodrošināšanas pasākumi (Civilprocesa kodeksa 377.–409. pants).

Pirmos minētos pasākumus reglamentē Civilprocesa kodeksa 362. pants, kas paredz, ka tad, ja kāda persona pauž pamatotas bažas, ka cita persona var izraisīt nopietnu un nelabojamu kaitējumu tās prasībai, un ja neviens no tiesību aktos noteiktajiem izpildes nodrošināšanas pasākumiem nav piemērots, šī persona var pieprasīt, lai tiktu veikti atbilstoši preventīvie vai sagatavošanās pasākumi apdraudēto tiesību izpildes nodrošināšanai (Civilprocesa kodeksa 362. panta 1. punkts). Pieteikuma iesniedzēja prasības pamatā var būt esošas tiesības vai tiesības, ko ir noteikusi tiesa tiesvedībās, kas ir izskatīšanas procesā vai tiks ierosinātas (Civilprocesa kodeksa 362. panta 2. punkts). Vispārējie izpildes nodrošināšanas pasākumi nav piemērojami, ja nodoms ir aizsargāties pret tādu kaitējuma risku, uz kuru nepārprotami attiecas kāds no specifiskajiem pasākumiem (Civilprocesa kodeksa 362. panta 3. punkts).

Specifiskie izpildes nodrošināšanas pasākumi ir pasākumi, kas konkrēti noteikti Civilprocesa kodeksā vai atsevišķos tiesību aktos.

Portugāles Civilprocesa kodeksā paredzētie specifiskie izpildes nodrošināšanas pasākumi ir šādi:

a) īpašumtiesību pagaidu restitūcija (Civilprocesa kodeksa 377. pants);

b) uzņēmuma lēmumu apturēšana (Civilprocesa kodeksa 380. pants);

c) pagaidu uzturlīdzekļu noteikšana (Civilprocesa kodeksa 384. pants);

d) kaitējuma pagaidu atlīdzināšana (Civilprocesa kodeksa 388. pants);

e) apķīlāšana (Civilprocesa kodeksa 391. pants);

f) jauna darba aizliegums (Civilprocesa kodeksa 397. pants);

g) mantas iesaldēšana (Civilprocesa kodeksa 403. pants).

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

Ja persona pierāda pamatotas bažas, ka cita persona var izraisīt nopietnu un nelabojamu kaitējumu tās tiesībām, šī persona var pieprasīt noteikt atbilstošu preventīvo vai sagatavošanās pasākumu, lai aizsargātu apdraudēto tiesību pastāvēšanu (Civilprocesa kodeksa 362. panta 1. punkts). Pieteikuma iesniedzēja prasības pamatā var būt esošas tiesības vai tiesības, ko ir noteikusi tiesa tiesvedībās, kas ir izskatīšanas procesā vai tiks ierosinātas (Civilprocesa kodeksa 362. panta 2. punkts).

Šāda veida pasākumus nosaka, ja ir liela iespējamība, ka tiesības ir reālas, un ja pastāv pietiekami pamatots risks, ka tās tiks pārkāptas (Civilprocesa kodeksa 368. panta 1. punkts). Tomēr tiesa var atteikt noteikt pasākumus, ja to piemērošanas izraisītais kaitējums atbildētājam ievērojami pārsniegtu kaitējumu, no kura prasītājs vēlas izvairīties, izmantojot konkrēto pasākumu (Civilprocesa kodeksa 368. panta 2. punkts).

Vispārējos izpildes nodrošināšanas pasākumus var piemērot tikai gadījumos, kad neviens no specifiskajiem izpildes nodrošināšanas pasākumiem nav piemērots attiecīgās lietas faktiem (Civilprocesa kodeksa 362. panta 3. punkts).

Tādējādi ar **nespecifiskajiem preventīvajiem pasākumiem**, kas minēti Civilprocesa kodeksa 362. pantā, ir saistīti šādi juridiski priekšnosacījumi:

a) acīmredzama tiesību esamība;

b) pietiekami pamatotas bažas, ka cita persona var izraisīt nopietnu un nelabojumu kaitējumu tās personas tiesībām, kura pieprasa noteikt pasākumu (*periculum in mora*);

c) preventīvo vai sagatavošanās pasākuma praktiskā piemērotība, lai garantētu riskam pakļauto tiesību pastāvēšanu;

d) uz prasīto pasākumu nedrīkst attiekties citas izpildes nodrošināšanas procedūras.

Lai tiesa varētu noteikt izpildes nodrošināšanas pasākumus, ir pietiekami, ja ātrā izskatīšanā konstatē pārliecinošus pierādījumus par prasītajām tiesībām (*fumus bonis juris*), kā arī pamatotas bažas, ka laiks, kas nepieciešams strīda galīgajai izšķiršanai, var izraisīt nelabojamu kaitējumu vai kaitējumu, ko ir grūti izlabot (*periculum in mora*). Tiesnesim ir jābūt pietiekami pārliecinātam, ka pamattiesvedības rezultāts būs labvēlīgs prasītājam, jo izpildes nodrošināšanas pasākumi ietver nepārprotamu iejaukšanos atbildētāja juridiskajā situācijā (Civilprocesa kodeksa 368. panta 1. punkts).

Turpmāk minētie aspekti attiecas uz **specifiskajiem izpildes nodrošināšanas pasākumiem**.

a) **Īpašumtiesību pagaidu restitūcija:** vardarbīgas laupīšanas gadījumā īpašnieks var prasīt, lai viņa īpašums tiktu provizoriski atdots viņam atpakaļ, atsaucoties uz valdījuma, laupīšanas un vardarbības faktu. Tiesnesis var izdot rīkojumu par restitūciju bez laupītāja uzaicināšanas uz tiesu vai uzklausīšanas, ja, izvērtējis pierādījumus, viņš uzskata, ka īpašums bija prasītāja valdījumā un tika vardarbīgi nolaupīts (Civilprocesa kodeksa 377., 378. un 379. pants).
b) **Uzņēmuma lēmumu apturēšana:** ja jebkāda apvienība vai uzņēmums pieņem lēmumus, kas ir pretrunā tiesību aktiem vai statūtiem, jebkurš partneris 10 dienās (sākot no dienas, kad notika sapulce, kurā tika pieņemti lēmumi, vai dienas, kad prasītājs par tiem uzzinājis, ja viņš nav ticis pienācīgi uzaicināts uz sapulci) var pieprasīt, lai šādu lēmumu īstenošana tiktu apturēta. Viņam jāpamato savs partnera statuss un jāpierāda, ka lēmumu īstenošana var izraisīt būtisku kaitējumu. Pieteikumam ir jāpievieno tās sapulces protokola kopija, kurā tika pieņemti lēmumi, un — ja tiesību aktos nav noteikta prasība par sapulces rīkošanu — šāda protokola kopiju aizstāj ar dokumentāriem pierādījumiem par lēmumu (Civilprocesa kodeksa 380.–383. pants).
c) **Pagaidu uzturlīdzekļu noteikšana:** persona, kas ir tiesīga saņemt uzturlīdzekļus, var pieprasīt, lai tiktu noteikta ikmēneša summa, kas tai jāsaņem kā pagaidu uzturlīdzekļi, ar nosacījumu, ka nav veikts pirmais noteiktais maksājums. Kad tiesa ir saņēmusi prasību par pagaidu uzturlīdzekļu noteikšanu, tiek noteikts tiesas sēdes datums un puses tiek informētas, ka tām ir vai nu jāierodas personīgi, vai arī tās var pārstāvēt pilnvarots pārstāvis, kuram ir īpašas pilnvaras risināt strīdu. Aizstāvības argumenti tiek iesniegti tiesas sēdes laikā, un tiesneša mērķis ir panākt vienošanos par uzturlīdzekļu noteikšanu, kas pēc tam tiek apstiprināta ar spriedumu (Civilprocesa kodeksa 384.–387. pants).
Ja viena no pusēm nav ieradusies vai ja panākt vienošanos neizdodas, tiesnesis izdod rīkojumu par pierādījumu vākšanu pirms mutiskā sprieduma pasludināšanas, kam nepieciešams norādīt īsu pamatojumu (Civilprocesa kodeksa 385. panta 3. punkts).
d) **Kaitējuma pagaidu atlīdzināšana:** saistībā ar prasībām par kaitējumu nāves vai miesas bojājumu gadījumā cietusī puse un personas, kuras var būt tiesīgas saņemt uzturlīdzekļus no tās, kā arī personas, kurām cietusī puse ir maksājusi uzturlīdzekļus atbilstoši dabiskam pienākumam, var prasīt, lai viņām tiek piešķirta konkrēta ikmēneša naudas summa kā pagaidu kompensācija par kaitējumu. Tiesnesis atļauj veikt prasīto pasākumu, ja ir pierādījumi, ka tas ir vajadzīgs radītā kaitējuma dēļ, un pierādījumi, ka atbildētāja pienākums ir piešķirt kompensāciju. Pagaidu atlīdzinājumu, kas iekļaujams galīgajā atlīdzinājumā par kaitējumu, taisnīgi nosaka tiesa. Tas attiecas arī uz gadījumiem, kad prasība par kaitējuma atlīdzību ir pamatota arī ar kaitējumu, kas var būtiski apdraudēt cietušās puses iztiku vai dzīves apstākļus. Iepriekšminētie punkti par pagaidu uzturlīdzekļiem attiecas arī uz šā pasākuma apstrādi *mutatis mutandis* (Civilprocesa kodeksa 388.–390. pants).
e) **Apķīlāšana:** apķīlāšana ļauj kreditoram, kuram ir pamatotas bažas, ka viņš varētu zaudēt mantu, kas garantē viņa prasību, panākt tiesā mantas apķīlāšanu. Apķīlāšanas prasītājs norāda faktus, kas atbalsta prasību un pamato iespējamo risku, norādot apķīlājamo mantu, kā arī sniedzot visu informāciju, kas vajadzīga apķīlāšanas veikšanai. Ja tiek prasīta apķīlāšana pret parādnieka īpašuma pircēju, prasītājam — ja nav pierādīts, ka pirkums ir apstrīdēts tiesā, — tik un tā ir jānorāda fakti, kas pamato iespējamību uzvarēt strīdā (Civilprocesa kodeksa 391.–396. pants).
Pēc pierādījumu izvērtēšanas ar rīkojumu nosaka, ka ir veicama apķīlāšana bez otras puses uzklausīšanas, ievērojot nosacījumu, ka tiek uzskatīts, ka tiesiskās prasības ir ievērotas (Civilprocesa kodeksa 393. panta 1. punkts).
Kuģu vai to kravas apķīlāšanas gadījumā prasītājam ir pienākums pierādīt, ka papildus vispārējo prasību izpildei apķīlāšana ir pieļaujama, ņemot vērā prasības veidu (Civilprocesa kodeksa 394. panta 1. punkts). Šādā gadījumā apķīlāšana nenotiek, ja parādnieks uzreiz iesniedz kreditoram pieņemamu nodrošinājumu vai ja divās dienās tiesnesis atzīst, ka ir atbilstoši aizturēt kuģa izbraukšanu līdz nodrošinājuma sniegšanai (Civilprocesa kodeksa 394. panta 2. punkts).
f) **Jauna darba aizliegums:** ikviena persona, kas uzskata, ka tās ekskluzīvās vai kopīpašuma tiesības vai jebkādas citas lietošanas vai īpašuma tiesības *in rem* vai *in personam* ir pārkāptas tāda jauna darba vai pakalpojuma dēļ, kas izraisa vai var izraisīt tai zaudējumus, 30 dienās no dienas, kad tā ir uzzinājusi par šo faktu, var pieprasīt darba vai pakalpojuma tūlītēju apturēšanu. Prasītājs var arī piemērot aizliegumu tieši ārpustiesas kārtībā, informējot attiecīgo piegādātāju vai, ja tāda nav, atbildīgo personu, vai tās aizstājēju divu liecinieku klātbūtnē, lai apturētu darbu. Šāds ārpustiesas aizliegums nav spēkā, ja piecās dienās netiek pieprasīts apstiprinājums no tiesas (Civilprocesa kodeksa 397.–402. pants).
g) **Mantas iesaldēšana:** ja ir pamatotas bažas par kustamas vai nekustamas mantas vai dokumentu zaudēšanu, slēpšanu vai izšķērdēšanu, var pieprasīt mantas iesaldēšanu. Šāda mantas iesaldēšana ir atkarīga no tiesvedības, kas attiecas uz mantas precizēšanu vai īpašumtiesību uz iesaldēto mantu pierādīšanu (Civilprocesa kodeksa 403.–409. pants).
Šo pasākumu var pieprasīt jebkura persona, kas ir ieinteresēta mantas vai dokumentu saglabāšanā, lai gan kreditori to var pieprasīt tikai lietās, kurās tas ir nepieciešams mantojuma nodrošināšanai. Prasītājam kodolīgi jāpierāda tiesības attiecībā uz mantu, un fakti, ar kuriem tiek pamatotas bažas par mantas zaudēšanu vai izšķērdēšanu. Ja tiesības attiecībā uz mantu ir atkarīgas no notiekošas vai ierosināmas tiesvedības, prasītājam ir jāpārliecina tiesa par attiecīgās prasības pamatotību. Kad ir iesniegti vajadzīgie pierādījumi, tiesnesis atļauj veikt pasākumus, ja viņš uzskata, ka bez tiem prasītāja intereses ir nopietni apdraudētas.

2.1 Procesuālā kārtība.

Izņemot jauna darba aizliegumu, attiecībā uz kuru ir iespējams īstenot sākotnēju ārpustiesas darbību, pēc tam iesniedzot prasību par apstiprināšanu tiesā (Civilprocesa kodeksa 397. panta 2. un 3. punkts), visiem pārējiem izpildes nodrošināšanas pasākumiem ir jābūt pamatotiem ar sākotnējo prasību tiesai, kurā prasītājs īsumā izklāsta apdraudēto tiesību pierādījumus un pamato bažas par kaitējumu. Šādā prasībā ietver liecinieku sarakstu un citus prasītos pierādījumus; atbilstīgi Civilprocesa kodeksa 365. pantam maksimālais liecinieku skaits ir pieci.
Pēc pieprasījuma tiesnesis lēmumā, ar kuru tiek izdots rīkojums veikt pasākumu, var atbrīvot prasītāju no pienākuma ierosināt pamattiesvedību, ja tiesvedības laikā sniegtie pierādījumi pamato stingru pārliecību, ka aizsargājamās tiesības ir reālas un ja ar rīkojumu noteiktā pasākuma veids ir atbilstošs, lai strīdu izšķirtu (Civilprocesa kodeksa 369. panta 1. punkts). Šā atbrīvojuma piemērošanai var pieteikties līdz galīgās tiesvedības beigām. Lietās, kurās nenotiek iepriekšēja *inter partes* uzklausīšana, atbildētājs var pret prasības celšanas pienākuma uzlikšanu otrai pusei iebilst vienlaikus ar noteiktā pasākuma apstrīdēšanu (Civilprocesa kodeksa 369. panta 2. punkts).
Noteikumus par minētā pienākuma uzlikšanu otrai pusei *mutatis mutandis* piemēro attiecībā uz īpašumtiesību pagaidu restitūciju, uzņēmuma lēmumu atcelšanu, pagaidu uzturlīdzekļiem, jaunu būvdarbu aizliegumiem un citiem pasākumiem, kas paredzēti atsevišķos tiesību aktos, kuri pēc būtības ļauj galīgi izšķirt strīdu (Civilprocesa kodeksa 376. panta 4. punkts).
Ja tiesību aktos nav noteikuma attiecībā uz izpildes nodrošināšanas pasākuma noteikšanu bez atbildētāja uzklausīšanas, tiesa uzklausa atbildētāju, izņemot, ja uzklausīšana pakļautu nopietnam riskam pasākuma mērķus vai izpildi (Civilprocesa kodeksa 366. panta 1. punkts).
Ja atbildētāju uzklausa pirms pasākuma noteikšanas, viņš tiek aicināts iesniegt iebildumus desmit dienās. Pavēsti aizstāj ar paziņojumu, ja atbildētājs jau ir bijis uzaicināts uz tiesu pamattiesvedībā (Civilprocesa kodeksa 366. panta 2. punkts).
Kad ir beidzies iebildumu iesniegšanas termiņš un atbildētājs ir uzklausīts, attiecīgā gadījumā tiek sniegti tiesas prasītie vai noteiktie pierādījumi (Civilprocesa kodeksa 367. panta 1. punkts).

Ja atbildētājs nav jāuzklausa un pasākums ir ar rīkojumu noteikts, atbildētāju informē par šo lēmumu tikai pēc tā pieņemšanas (Civilprocesa kodeksa 366. panta 6. punkts). Pēc šāda paziņojuma saņemšanas atbildētājam ir tiesības iesniegt vispārēju apelāciju pret rīkojumu, ja tas uzskata, ka, ņemot vērā faktus, pasākumu nevajadzēja atļaut. Atbildētājs var arī iesniegt iebildumus, ja tas vēlas norādīt faktus vai iesniegt pierādījumus, kurus tiesa nav ņēmusi vērā un kuri var likt apšaubīt izpildes nodrošināšanas pasākumu pamatotību vai to atvieglot (Civilprocesa kodeksa 372. panta 1. punkts).
Atbildētājs, izmantojot jebkuru no iepriekš minētajiem līdzekļiem, var apstrīdēt lēmumu, ar ko nosaka, ka pienākums celt prasību ir otrai pusei (Civilprocesa kodeksa 372. panta 2. punkts). Ja atbildētājs iesniedz iebildumus, tiesai jāizlemj, vai saglabāt, atvieglot vai atsaukt ar rīkojumu noteikto pasākumu. Šāds lēmums un — attiecīgā gadījumā — tāda lēmuma saglabāšana vai atsaukšana, ar kuru nosaka, ka pienākums celt prasību ir otrai pusei, ir pārsūdzami, un attiecīgā gadījumā ir jāsniedz pierādījumi, kurus tiesa pieprasa vai nosaka pēc savas ierosmes (Civilprocesa kodeksa 372. panta 3. punkts).
Attiecībā uz teritoriālo jurisdikciju Civilprocesa kodeksa 78. pantā ir noteikts, ka:
a) prasības par mantas apķīlāšanu un iesaldēšanu var iesniegt tiesā, kurā jāierosina saistītā tiesvedība, vai tiesā pēc mantas atrašanās vietas, vai, ja manta atrodas vairākos apgabalos — tiesā kādā no minētajiem apgabaliem (Civilprocesa kodeksa 78. panta 1. punkta a) apakšpunkts);
b) attiecībā uz jauna darba aizliegumu jurisdikcija ir tiesai pēc veicamā darba atrašanās vietas (Civilprocesa kodeksa 78. panta 1. punkta b) apakšpunkts);
c) attiecībā uz citiem izpildes nodrošināšanas pasākumiem jurisdikcija ir tiesai, kurā paredzēts celt saistīto prasību (Civilprocesa kodeksa 78. panta 1. punkta c) apakšpunkts).
Ja netiek noteikts, ka pienākums celt prasību ir otrai pusei, tiesvedību pievieno lietas materiāliem, tiklīdz ir celta prasība; ja prasība ir celta citā tiesā, to pārsūta minētajai tiesai, kam ir ekskluzīva jurisdikcija attiecībā uz turpmākajiem veicamajiem pasākumiem (Civilprocesa kodeksa 78. panta 2. punkts).
Ja laikposmā, kad prasība atrodas izskatīšanā, tiek prasīti izpildes nodrošināšanas pasākumi, par tiem prasījums ir jāierosina tiesā, kurā notiek prasības izskatīšana, ja vien par prasību nav iesniegta apelācija. Tādā gadījumā apvienošana notiek tikai tad, kad tiesvedība ir pabeigta vai kad pamatprasības lietas materiāli ir atgriezti pirmās instances tiesai (Civilprocesa kodeksa 364. panta 3. punkts).
Atbilstīgi Civilprocesa kodeksa 58. un 1090. pantam saistībā ar Likuma par tiesiskās sistēmas struktūru 44. panta 1. punktu advokāta pārstāvība ir obligāta, ja pasākuma vērtība pārsniedz 5000,00 EUR vai ja ir pieļaujama apelācija.
Izpildes nodrošināšanas pasākumu vērtību aprēķina šādi:
a) attiecībā uz pagaidu uzturlīdzekļiem un kaitējuma pagaidu atlīdzināšanu — pamatojoties uz prasīto ikmēneša maksājumu, kas reizināts ar 12 (Civilprocesa kodeksa 304. panta 3. punkta a) apakšpunkts);
b) attiecībā uz īpašumtiesību pagaidu restitūciju — pamatojoties uz īpašniekam atņemtā priekšmeta vērtību (Civilprocesa kodeksa 304. panta 3. punkta b) apakšpunkts);
c) attiecībā uz uzņēmuma lēmumu apturēšanu — pamatojoties uz zaudējumu apmēru (Civilprocesa kodeksa 304. panta 3. punkta c) apakšpunkts);
d) attiecībā uz jauna darba aizliegumu un nespecifiskiem izpildes nodrošināšanas pasākumiem — pamatojoties uz zaudējumiem, kas jānovērš (Civilprocesa kodeksa 304. panta 3. punkta d) apakšpunkts);
e) attiecībā uz apķīlāšanu — pamatojoties un garantējamās prasības summu (Civilprocesa kodeksa 304. panta 3. punkta e) apakšpunkts);
f) attiecībā uz mantas iesaldēšanu — pamatojoties uz attiecīgās mantas vērtību (Civilprocesa kodeksa 304. panta 3. punkta f) apakšpunkts).

2.2 Galvenie noteikumi.

Novērtējot kritērijus saistībā ar izpildes nodrošināšanas pasākumu noteikšanu, tiesai vienmēr ir jāizvērtē, vai paustās bažas ir pietiekami pamatotas un cik smagi un sarežģīti būs novērst iespējamo kaitējumu. Tiesa arī novērtē, vai preventīvais vai sagatavošanās pasākums ir konkrētajam gadījumam atbilstošs, lai aizsargātu iespējami apdraudētās tiesības. Tiesai jākonstatē, ka pastāv risks saistībā ar jebkādu kavēšanos.
Tiesa arī izvērtē, vai tiesvedība ir faktiski vai iespējami atkarīga no prasības, kas ir vai tiks celta attiecībā uz tiesībām, kuras ar šo pasākumu aizsargā. Šāda veida tiesvedībā tiesai ir pienākums iegūt pierādījumu kopsavilkumu (kas var nebūt tik precīzs kā pamattiesvedībā) par reālas iespējamības esību, ka aizsargājamās tiesības pastāv un ka bažas par to pārkāpšanu ir pietiekami pamatotas.
Tiek uzskatīts, ka visi izpildes nodrošināšanas pasākumi ir steidzami un prioritāri attiecībā pret jebkurām citām tiesas darbībām, kas nav steidzamas (Civilprocesa kodeksa 363. panta 1. punkts), un lēmums par tiem ir jāpieņem pirmajā instancē ne vēlāk kā divos mēnešos vai, ja atbildētājs nav jāuzaicina uz tiesu, 15 dienās (Civilprocesa kodeksa 363. panta 2. punkts).

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Izpildes nodrošināšanas pasākumus var piemērot tiesībām un kustamam vai nekustamam īpašumam, kas tiesību aktos nav norādīts kā tāds, kuram šādi pasākumi pilnībā vai daļēji nav nepiemērojami.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Tā kā izpildes nodrošināšanas pasākumus nosaka tiesas, tie ir saistoši visām publiskajām un privātajām struktūrām un ir prioritāri attiecībā pret pasākumiem, ko pieņēmusi jebkura cita iestāde (Portugāles Republikas Konstitūcijas 205. panta 2. punkts). Jebkurai personai, kas pārkāpj noteikto izpildes nodrošināšanas pasākumu, tiek piemērots sods par kvalificētu nepakļaušanos neatkarīgi no jebkādiem izpildes pasākumiem (Civilprocesa kodeksa 375. pants).

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Neatkarīgi no tā, ka prasītājs ir atbrīvots no pienākuma celt pamatprasību, Civilprocesa kodeksa 373. pantā ir noteikts, ka izpildes nodrošināšanas procedūra beidzas un visi ar rīkojumu noteiktie pasākumi zaudē spēku šādos gadījumos:
a) ja prasītājs prasību, no kuras pasākums ir atkarīgs, neierosina 30 dienās no dienas, kad viņš tika informēts par to, ka lēmums ar rīkojumu veikt pasākumu ir kļuvis galīgs (Civilprocesa kodeksa 373. panta 1. punkta a) apakšpunkts);
b) ja pēc prasības celšanas process tiek apturēts uz vairāk nekā 30 dienām prasītāja nevērības dēļ (Civilprocesa kodeksa 373. panta 1. punkta b) apakšpunkts);
c) ja prasība tiek noraidīta ar galīgu lēmumu (Civilprocesa kodeksa 373. panta 1. punkta c) apakšpunkts);
d) ja prasība tiek noraidīta, pamatojoties uz procedūras apsvērumiem, un prasītājs savlaicīgi neceļ jaunu prasību, lai izmantotu iepriekšējās prasības sniegtās priekšrocības (Civilprocesa kodeksa 373. panta 1. punkta d) apakšpunkts);
e) ja tiesības, ko prasītājs prasa aizsargāt, vairs nav spēkā (Civilprocesa kodeksa 373. panta 1. punkta e) apakšpunkts).
Neatkarīgi no noteikumiem par pierādīšanas pienākumu, tiklīdz lēmums ar rīkojumu par izpildes nodrošināšanas pasākuma veikšanu un to, ka pienākums celt prasību ir otrai pusei, ir kļuvis galīgs, atbildētājs tiek informēts, ka prasība, lai apstrīdētu aizsargāto tiesību pastāvēšanu, ir jāierosina 30 dienās no paziņošanas dienas, vai arī tiks uzskatīts, ka ar minēto pasākumu strīds ir atrisināts (Civilprocesa kodeksa 371. panta 1. punkts).
Tādu pašu nosacījumu piemēro, ja pēc prasības celšanas process tiek apturēts uz vairāk nekā 30 dienām prasītāja nevērības dēļ vai ja prasību noraida, pamatojoties uz procedūras apsvērumiem, un prasītājs savlaicīgi neierosina jaunu prasību, lai izmantotu iepriekšējās prasības sniegtās priekšrocības (Civilprocesa kodeksa 371. panta 2. punkts).
Pēc tam, kad lietā ir pieņemts galīgais lēmums, izpildes nodrošināšanas pasākumi zaudē spēku (Civilprocesa kodeksa 371. panta 3. punkts).

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Parastā apelācija ir pieļaujama, ja pasākumu summa ir lielāka par tās tiesas noteikto ierobežojumu, kurā lēmumu pārsūdz, un ja apstrīdētais lēmums ir nelabvēlīgs apelācijas iesniedzējai pusei par vairāk nekā pusi no šīs summas (Civilprocesa kodeksa 629. panta 1. punkts). Apelāciju vienmēr var ierosināt arī pret lēmumiem, kas saistīti ar izpildes nodrošināšanas pasākumu vērtību, kā pamatu norādot to, ka minētā vērtība pārsniedz ierobežojumu, ko noteikusi tiesa, kura pieņēma apstrīdēto lēmumu (Civilprocesa kodeksa 629. panta 3. punkta b) apakšpunkts), un pret iepriekšējiem atteikumiem uz sākotnējiem pieteikumiem par izpildes nodrošināšanas pasākumu veikšanu (Civilprocesa kodeksa 629. panta 3. punkta c) apakšpunkts).

Lēmumus, ar kuriem nosaka, ka pienākums celt prasību ir otrai pusei, var pārsūdzēt tikai saistībā ar apelāciju, ko iesniedz pret lēmumiem par prasīto pasākumu; lēmumi par atcelšanas noraidīšanu ir galīgi un nepārsūdzami (Civilprocesa kodeksa 370. panta 1. punkts).

Augstākajā tiesā (*Supremo Tribunal de Justiça*) nevar iesniegt apelāciju pret lēmumiem, ar kuriem noteikta izpildes nodrošināšanas pasākumu veikšana, tai skaitā lēmumiem, ar kuriem noteikts, ka pienākums celt prasību ir otrai pusei — neskarot gadījumus, kuros vienmēr ir pieļaujama apelācija (Civilprocesa kodeksa 370. panta 2. punkts).

Lēmumu par izpildes nodrošināšanu var apstrīdēt:

jebkura tiesvedības puse, kas lietā zaudē (Civilprocesa kodeksa 631. panta 1. punkts);

jebkura persona, kas nav tiesvedības puse, bet kam izpildes nodrošināšanas pasākuma dēļ rodas tiešs un reāls kaitējums (Civilprocesa kodeksa 631. panta 2. punkts).

Tiesa, kas ir kompetenta izskatīt apelācijas prasību, ir otrās instances tiesa tajā jurisdikcijas apgabalā, kurā atrodas tiesa, kas pieņēma apstrīdēto lēmumu.

Termiņš apelācijas iesniegšanai ir 15 dienas no lēmuma paziņošanas dienas (Civilprocesa kodeksa 638. panta 1. punkts). Ja apelācija attiecas arī uz reģistrētu pierādījumu atkārtotu novērtēšanu, termiņš tiek pagarināts par 10 dienām (Civilprocesa kodeksa 638. panta 7. punkts).

Apelācijai, kas ierosināta pret rīkojumu, ar kuru tieši noraida vai neatļauj pasākumu, ir apturoša ietekme (Civilprocesa kodeksa 647. panta 3. punkta d) apakšpunkts). Citos gadījumos tai ir tikai atliekoša ietekme.

Piemērojamie tiesību akti

2013. gada 26. jūnija Likums Nr. 41/2013 — Civilprocesa kodekss

2013. gada 26. augusta Likums Nr. 62/2013 — Likums par tiesiskās sistēmas struktūru

Saistītās saites

Plašāka informācija pieejama šādās tīmekļa vietnēs:

Tiesu portāls

Tieslietu politikas ģenerāldirektorāts

Portāls *CITIUS*

Juridisko dokumentu datubāze

Portugāles Oficiālais Vēstnesis

Piezīme.

Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunktam civillietās, tiesām, kā arī citām struktūrām un iestādēm šajā faktu lapā sniegtā informācija nav saistoša. Kaut arī šī faktu lapa tiek regulāri atjaunināta, tā neaizstāj nepieciešamību izlasīt attiecīgos spēkā esošos tiesību aktus, un to var ietekmēt judikatūras interpretācijas izmaiņas.

Lapa atjaunināta: 11/07/2023

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.